

สารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ : ยุโรป
เล่ม ๑ อักษร A – B

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
แก้ไขเพิ่มเติม

ราชบัณฑิตยสถานจัดพิมพ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๓ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๒ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม แก้ไขเพิ่มเติม
พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม แก้ไขเพิ่มเติม

ราชบัณฑิตยสถาน

ในพระบรมมหาราชวัง ถนนหน้าพระลาน กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๑๙๙, ๐ ๒๒๒๒ ๖๑๕๙, ๐ ๒๒๒๑ ๔๙๒๒, ๐ ๒๒๒๒ ๑๒๑๓
โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๕๙๔๖, ๐ ๒๒๒๑ ๖๗๒๖, ๐ ๒๒๒๔ ๙๙๑๐
Email : ripub@royin.go.th
<http://www.royin.go.th>

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ราชบัณฑิตยสถาน.

สารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ : ยุโรป เล่ม ๑ อักษร A - B.

พิมพ์ครั้งที่ ๓.-กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๗.
๓๕๖ หน้า.

๑. ยุโรป-ประวัติศาสตร์-สารานุกรม. I. ชื่อเรื่อง.

๙๔๐.๐๓

ISBN 974-9588-25-8

แบบปก : อาคม คงทน

ราคา ๓๐๐ บาท

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ ๙๙/๒ ซอยพระศุภี ถนนดินสอ
แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๙๒ ๖๐๓๓-๔
โทรสาร ๐ ๒๒๙๐ ๒๑๙๗-๘
<http://www.aroonprinting.com>

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๑

ในปัจจุบัน การศึกษาค้นคว้าวิชาการสาขาประวัติศาสตร์ ทั้งประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์สากลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง และเป็นไปอย่างรวดเร็ว ในการศึกษาค้นคว้านั้น สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ หนังสืออ้างอิง โดยเฉพาะหนังสือประเภทสารานุกรมประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นแหล่งรวมความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สามารถค้นคว้าได้โดยง่ายและรวดเร็ว แต่ขณะนี้หนังสือสารานุกรมประวัติศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยยังมีน้อย ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคเป็นอย่างมากต่อการศึกษาค้นคว้าสาขาวิชานี้ ราชบัณฑิตยสถานโดยสำนักธรรมศาสตร์และการเมืองจึงตั้งโครงการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ขึ้นเพื่อจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทยและสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล และขออนุมัติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๘

คณะกรรมการนี้แบ่งหน้าที่กันทำงานเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มประวัติศาสตร์ไทย และกลุ่มประวัติศาสตร์สากล ต่อมา ราชบัณฑิตยสถานเห็นว่า ควรปรับปรุงคณะกรรมการนี้ให้มีประสิทธิภาพ และมีความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น จึงขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงสถานภาพจากคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ เป็นคณะบรรณาธิการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทยคณะหนึ่ง และคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลอีกคณะหนึ่ง ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

บัดนี้ คณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลได้พิจารณาจัดทำคำอธิบายศัพท์ประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ ภูมิภาคยุโรป อักษร A - B สำเร็จเรียบร้อยแล้ว ราชบัณฑิตยสถานจึงจัดพิมพ์ออกเผยแพร่ เพื่อช่วยขจัดอุปสรรคต่อการศึกษา ค้นคว้าดังกล่าวข้างต้นหนังสือนี้เป็นเล่มแรกของสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ชุดภูมิภาคยุโรปซึ่งจะมีศัพท์ตั้งแต่อักษร A - Z และจะมีชุดของภูมิภาคอื่น ๆ เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ชุดภูมิภาคเอเชียแล้วจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยกลางและสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยโบราณต่อไป

ราชบัณฑิตยสถานขอขอบคุณกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลที่ได้เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังสติปัญญา และเวลาอันมีค่ามาสร้างสรรค์ผลงานอันล้ำค่านี้ให้เป็นสมบัติของชาติสืบไป และขอขอบคุณส่วนราชการและเอกชนที่มีส่วนช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของกรรมการนี้ จนทำให้เกิดผลงานนี้ขึ้น

อนึ่ง ราชบัณฑิตยสถานขอจารึกไว้ ณ ที่นี้ว่า ผลงานที่เกิดจากการริเริ่มและการทำงานอย่างทุ่มเทของศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ ราชบัณฑิตประเภทประวัติศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์สากล ผู้เป็นประธานคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ประวัติศาสตร์ จึงขออุทิศคุณความดีที่จะเกิดขึ้นจากหนังสือชุดนี้ เป็นพสิกรรมอำนวยอริภูมิคุณผลให้วิญญาณของ ศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ เสดยสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป.

(นายบุญฤกษ์ จาภูมระ)

รักษาการในตำแหน่งอุปนายก ปฏิบัติราชการแทน

นายกราชบัณฑิตยสถาน

(๔)

คำชี้แจง

ของคณะกรรมการจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคยุโรป

๑. ความเป็นมาของงานทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล

งานทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลเริ่มต้นขึ้นโดยคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ประวัติศาสตร์ ซึ่งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์สำนักธรรมศาสตร์และการเมืองเป็นผู้แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ คณะกรรมการนี้ประกอบด้วย

๑. นายรอง ศยามานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นางเพ็ญศรี ดูก	อนุกรรมการ
๓. นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม	"
๔. นายประเสริฐ ณ นคร	"
๕. นายชิน อยู่ดี	"
๖. นายวุฒิชัย มูลศิลป์	"
๗. นางวไล ณ ป้อมเพชร	"
๘. นางปิยนาด บุณนาค	"
๙. นางวิไลเลขา ถาวรธนาสาร	"
๑๐. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)	อนุกรรมการและเลขานุการ

ต่อมาได้มีการปรับปรุงคณะกรรมการนี้ ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่งตั้ง นางเพชร สุมิตร เป็นอนุกรรมการแทนนางวไล ณ ป้อมเพชร ซึ่งขอลาออกเพราะได้รับแต่งตั้งจากองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติให้ไปประจำ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ แต่งตั้งนายโกวิท วงศ์สุรวัฒน์ เป็นอนุกรรมการแทนนายวุฒิชัย มูลศิลป์ ซึ่งขอลาออกเพราะได้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ในคราวเดียวกันนี้ ได้แต่งตั้งนางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์ เป็นอนุกรรมการเพิ่มเติม

คณะกรรมการนี้แบ่งหน้าที่กันทำงานเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มประวัติศาสตร์สากล และกลุ่มประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มประวัติศาสตร์สากลเริ่มเก็บศัพท์ประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ก่อน แล้วบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทย และอธิบายความหมายโดยสังเขปพอเข้าใจ ส่วนกลุ่มประวัติศาสตร์ไทยเริ่มเก็บศัพท์ประวัติศาสตร์และโบราณคดีของไทยสมัยก่อนสุโขทัยก่อน แล้วเขียนคำอธิบายในรูปสารานุกรม

ต่อมา ราชบัณฑิตยสถานพิจารณาเห็นว่า คณะกรรมการนี้ทำงานก้าวหน้าพอสมควร แต่มีอุปสรรคบางประการ จึงปรับปรุงเป็นคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ โดยขออนุมัติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีลงมติเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ อนุมัติตามที่ราชบัณฑิตยสถานเสนอ คณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ประกอบด้วย

๑. นายกราชบัณฑิตยสถาน	ที่ปรึกษา
๒. อุปนายกราชบัณฑิตยสถาน	"
๓. นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม	ประธานกรรมการ
๔. นางเพ็ญศรี ดูก	รองประธานกรรมการ
๕. นายประเสริฐ ณ นคร	กรรมการ
๖. นายชิน อยู่ดี	"
๗. นางวิลาสวงศ์ พงศะบุตร	"
๘. นางเพชร สุมิตร	"
๙. นางวิไลเลขา ถาวรธนาสาร	"

(๕)

๑๐. นางปิยนาด บุนนาค	กรรมการ
๑๑. นายวุฒิชัย มูลศิลป์	”
๑๒. นายโกวิท วงศ์สุรวัฒน์	”
๑๓. นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์	”
๑๔. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นายอดิศักดิ์ ทองบุญ)	กรรมการและเลขานุการ
๑๕. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ยังคงแบ่งกันทำงานเป็น ๒ กลุ่มเช่นเดิม แต่เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีภาระหน้าที่กว้างขวาง และไม่อาจนำมาพิจารณาร่วมกันได้ ราชบัณฑิตยสถานจึงขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงสถานภาพคณะกรรมการนี้ เป็นคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลคณะหนึ่ง และคณะบรรณาธิการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทยอีกคณะหนึ่ง คณะรัฐมนตรีลงมติเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ คณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลประกอบด้วย

๑. นายกราชบัณฑิตยสถาน	ที่ปรึกษา
๒. อุปนายกราชบัณฑิตยสถาน	”
๓. นางเพ็ญศรี ดีุก	ประธานกรรมการ
๔. นางวิลาสวงศ์ พงศะบุตร	กรรมการ
๕. นางเพชร สุมิตร	”
๖. นางวิไลเลขา ถาวรธนสาร	”
๗. นางปิยนาด บุนนาค	”
๘. นายวุฒิชัย มูลศิลป์	”
๙. นายโกวิท วงศ์สุรวัฒน์	”
๑๐. นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์	”
๑๑. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นายอดิศักดิ์ ทองบุญ)	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลพิจารณาเห็นว่า คำศัพท์ประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ที่เก็บและเขียนคำอธิบายมาแล้ว และที่ยังไม่ได้เก็บอีกนั้นมีจำนวนมาก หากไม่แยกทำเป็นภูมิภาค ก็ต้องใช้เวลากว่าสิบปีจึงมีผลงานออกมาให้ปรากฏ จึงตกลงให้เร่งรัดจัดทำคำอธิบายเฉพาะศัพท์ประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ของภูมิภาคยุโรปก่อน แล้วจึงพิจารณาศัพท์ของภูมิภาคอื่นต่อไปจนกว่าจะครบทุกภูมิภาคของโลก ต่อจากนั้นจึงจะพิจารณาทำคำอธิบายศัพท์ประวัติศาสตร์สากลสมัยกลางและสมัยโบราณต่อไป ผลของมตินี้เองทำให้เกิดหนังสือสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ : ยุโรปเล่มนี้ขึ้น

แต่เนื่องจากราชบัณฑิตยสถานถือว่า งานทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลเป็นงานหลักอีกงานหนึ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ชาติและประชาชนสมตามวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของราชบัณฑิตยสถาน จึงมีหนังสือ ที่ รด ๐๐๐๒/๖๙๖๐ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงสถานภาพและวิธีการทำงานบางประการ เพื่อให้คณะกรรมการนี้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น โดยขอปรับปรุงดังนี้

(๖)

๑. ขอเพิ่มจำนวนกรรมการให้มากขึ้น แต่ไม่เกิน ๓๐ คน และขอเปลี่ยนแปลงสถานภาพคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล เป็นคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล

๒. ให้คณะกรรมการนี้ แบ่งกันภายในเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อให้แยกกันทำงานไปพร้อม ๆ กัน คือ

กลุ่มที่ ๑ เรียกว่า กลุ่มบรรณาธิการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคยุโรป ทำหน้าที่เก็บศัพท์และเขียนคำอธิบายศัพท์ในภูมิภาคยุโรป ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และแอฟริกา

กลุ่มที่ ๒ เรียกว่า กลุ่มบรรณาธิการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคอเมริกา ทำหน้าที่เก็บศัพท์และเขียนคำอธิบายศัพท์ในภูมิภาคอเมริกาและลาตินอเมริกา

กลุ่มที่ ๓ เรียกว่า กลุ่มบรรณาธิการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคเอเชีย ทำหน้าที่เก็บศัพท์และเขียนคำอธิบายศัพท์ในภูมิภาคเอเชีย

คณะรัฐมนตรีลงมติเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ อนุมัติตามที่ราชบัณฑิตยสถานเสนอ คณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ประกอบด้วย

๑. นายกราชบัณฑิตยสถาน	ที่ปรึกษา
๒. นางเพ็ญศรี ดูก	ประธานคณะกรรมการ
๓. นายเอี่ยม ฉายางาม	บรรณาธิการ
๔. นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์	"
๕. นางสาวชาคริต ชุ่มวัฒนะ	"
๖. นายอนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์	"
๗. นายสัญญาชัย สุวังบุตร	"
๘. นางวิลาสวงศ์ พงศะบุตร	"
๙. นายโกวิท วงศ์สุรวัฒน์	"
๑๐. นางสมร นิตินันท์ประภาศ	"
๑๑. นางพุทธชาติ บ. ผลาพงษ์	"
๑๒. นางสาวมยุรี เจริญ	"
๑๓. นางเพชรีย์ สุ่มิตร	"
๑๔. นายวุฒิชัย มูลศิลป์	"
๑๕. นางสาวเพ็ญศรี กาญจนินมัย	"
๑๖. นางวิไลเลขา ถาวรธนสาร	"
๑๗. นางสาวสุพรรณิ กาญจนันษฐิติ	"
๑๘. นายธีรวัต ฌ ป้อมเพชร	"
๑๙. นายธีระ นุชเปี่ยม	"
๒๐. นางปิยนาด บุนนาค	"
๒๑. นางประชุมพร คงทน	"
๒๒. นางศรีสุรางค์ พูลทรัพย์	"
๒๓. นางสาวสาคร ช่วยประสิทธิ์	"
๒๔. นายอดิศักดิ์ ทองบุญ	"
๒๕. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวผ่องพรรณ มีคุณเอี่ยม)	เลขานุการ
๒๖. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)	ผู้ช่วยเลขานุการ

(๗)

ฉะนั้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๒ เป็นต้นไป งานทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลได้ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ทั้ง ๓ กลุ่ม และได้จัดพิมพ์หนังสือสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ : ยุโรป เล่ม ๑ อักษร A - B ขึ้นเป็นเล่มแรกใน พ.ศ. ๒๕๓๑ ต่อมา ในวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ราชบัณฑิตยสถานได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล โดยมีรายนามคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคยุโรป ดังนี้

๑. นายกราชบัณฑิตยสถาน	ที่ปรึกษา
๒. นางเพ็ญศรี ดูก	ประธานคณะกรรมการ
๓. นายเอี่ยม ฉายางาม	บรรณาธิการ
๔. นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์	"
๕. นางสาวชาคริต ชุ่มวัฒนะ	"
๖. นายอนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์	"
๗. นายสัญญาชัย สุวังบุตร	"
๘. นายอดิศักดิ์ ทองบุญ	"
๙. ผู้อำนวยการกองธรรมศาสตร์และการเมือง (นางเพ็ญแข คุณาเจริญ)	"
๑๐. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวผ่องพรรณ มีคุณเอี่ยม)	บรรณาธิการและเลขานุการ
๑๑. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ราชบัณฑิตยสถานได้ขออนุมัติคณะรัฐมนตรีปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล สำหรับภูมิภาคยุโรปมีรายนามคณะกรรมการ ดังนี้

๑. นายกราชบัณฑิตยสถาน	ที่ปรึกษา
๒. นางเพ็ญศรี ดูก	ประธานคณะกรรมการ
๓. นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์	บรรณาธิการ
๔. นายอนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์	"
๕. นายสัญญาชัย สุวังบุตร	"
๖. นางสาวชาคริต ชุ่มวัฒนะ	"
๗. ผู้อำนวยการกองธรรมศาสตร์และการเมือง (นางเพ็ญแข คุณาเจริญ)	"
๘. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวผ่องพรรณ มีคุณเอี่ยม)	บรรณาธิการและเลขานุการ
๙. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

ต่อมา ในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ราชบัณฑิตยสถานได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลอีกครั้งหนึ่ง โดยมีรายนามคณะกรรมการทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคยุโรป ดังนี้

๑. นายกราชบัณฑิตยสถาน	ที่ปรึกษา
๒. นางเพ็ญศรี ด้ก	ประธานคณะกรรมการ
๓. นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์	บรรณาธิการ
๔. นายอนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์	”
๕. นายสัญญาชัย สุวังบุตร	”
๖. นางสาวชวาคกริต ชุ่มวัฒนะ	”
๗. นางสาวสุจิตรา วุฒิเสถียร	”
๘. ผู้อำนวยการกองธรรมศาสตร์และการเมือง (นางเพ็ญแข คุณาเจริญ)	”
๙. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวผ่องพรรณ มีคุณเยี่ยม)	บรรณาธิการและเลขานุการ
๑๐. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

และต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ จึงได้มีคำสั่งที่ ๕๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่องยกเลิกและแต่งตั้งคณะกรรมการทางวิชาการ ในส่วนของคณะกรรมการจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคยุโรป ชุดปัจจุบันประกอบด้วย

๑. นางเพ็ญศรี ด้ก	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางสาวชวาคกริต ชุ่มวัฒนะ	บรรณาธิการ
๓. นางเพ็ญแข คุณาเจริญ	”
๔. นางวิมลวรรณ ภัทโรดม	”
๕. นายสัญญาชัย สุวังบุตร	”
๖. นายอนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์	”
๗. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะคราวประชุม (นางสาวสุจิตรา วุฒิเสถียร)	”
๘. ผู้อำนวยการกองธรรมศาสตร์และการเมือง (นางสาวอุทัย สร้างสาม พ.ศ. ๒๕๔๐ - พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖) (นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖-)	”
๙. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางจำเรียง จันทระประภา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๖) (นางสาวนฤมล บุญแต่ง พ.ศ. ๒๕๔๗-)	บรรณาธิการและเลขานุการ
๑๐. เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน (นางสาวปิยรัตน์ อินทร์อ่อน)	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หลักเกณฑ์การเก็บศัพท์และเขียนคำอธิบายศัพท์

การเก็บศัพท์

การเก็บศัพท์เพื่อเขียนคำอธิบายในสารานุกรมประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่ : ยุโรป นี้ คณะบรรณาธิการฯ ได้เก็บศัพท์ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครอง และการทูต ได้แก่ ชื่อบุคคลสำคัญ ราชวงศ์สำคัญ เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ชื่อประเทศ เมืองสำคัญ สนธิสัญญา การประชุม ความตกลงและการสงคราม โดยเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๘๙ จนถึงปัจจุบัน แล้วเรียงลำดับศัพท์ตามอักษร A - Z

การเขียนคำอธิบายศัพท์

(๑) ใช้ปีคริสต์ศักราชเป็นหลัก จะเทียบพุทธศักราชเฉพาะที่เป็นส่วนของคำตั้งเท่านั้น การใช้ปีศักราชต่อท้ายศัพท์ที่เป็นชื่อบุคคลที่ใช้ปีเกิดถึงปีสิ้นชีวิตเช่นเดียวกันทั้งพระมหากษัตริย์และสามัญชน ส่วนศัพท์ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญได้วงเล็บปีที่เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ไว้ท้ายศัพท์ อนึ่ง การใช้ปีพุทธศักราชนั้น เนื่องจากก่อน พ.ศ. ๒๔๘๔ ขึ้นไป ประเทศไทยถือว่าเดือนเมษายนเป็นเดือนแรกของปี และเปลี่ยนเป็นเดือนมกราคมใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ฉะนั้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน พ.ศ. ๒๔๘๔ ให้ถือว่าเวลาระหว่างเดือนเมษายน - มีนาคมปีคริสต์ศักราชถัดไปเป็นปีพุทธศักราชเดียวกัน

(๒) เมื่อกล่าวถึงศตวรรษและจะใช้ว่า ต้นคริสต์ศตวรรษ กลางคริสต์ศตวรรษ และปลายคริสต์ศตวรรษ มีหลักดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ค.ศ. ๑๘๐๑-๑๘๓๐ เป็น ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙
- ค.ศ. ๑๘๓๑-๑๘๗๐ เป็น กลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙
- ค.ศ. ๑๘๗๑-๑๙๐๐ เป็น ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙

(๓) เมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ของต่างประเทศ จะใช้คำราชาศัพท์เช่นเดียวกับพระมหากษัตริย์ของไทย แต่ถ้าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดเป็นสามัญชนมาก่อนจะใช้ราชาศัพท์เมื่อเป็นกษัตริย์แล้วเท่านั้น

พระราชวงศ์ชั้นเจ้าชาย (Prince) จะใช้คำราชาศัพท์ และในวงเล็บพระนามเป็นภาษาอังกฤษ จะไม่ใช่คำว่า Prince นำหน้าพระนาม ยกเว้น Prince ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์จะไม่ใช้คำราชาศัพท์ เช่น ขุนนางเยอรมันบางท่านซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็น Prince เช่น Otto von Bismarck

(๔) การกล่าวถึงสันตะปาปา (Pope) ใช้คำราชาศัพท์เช่นเดียวกับสมเด็จพระสังฆราชของไทย

(๕) การวงเล็บชื่อสถานที่ในต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษจะวงเล็บเฉพาะคำที่ไม่คุ้นเคย และวงเล็บเฉพาะครั้งแรกที่กล่าวถึงเท่านั้น ถ้าคำนั้นเป็นที่รู้จักและคุ้นเคย เช่น ลอนดอน ปารีสจะไม่วงเล็บภาษาอังกฤษต่อท้าย

(๖) การออกเสียงคำในภาษาต่างประเทศ เช่น ชื่อบุคคลหรือสถานที่ ได้ถอดเสียงเป็นอักษรไทย โดยวงเล็บอักษรโรมันกำกับไว้ด้วย ในการถอดเสียงเป็นอักษรไทยนั้น จะถอดตามสำเนียงภาษาของชาตินั้น ๆ โดยถือตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ที่ราชบัณฑิตยสถานได้วางไว้ และถือการอ่านออกเสียงตามพจนานุกรม Webster's Biographical Dictionary และ Webster's New Geographical Dictionary

(๗) คำคุณศัพท์ที่เกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ ใช้ทับศัพท์ในรูปคำนามที่เป็นชื่อประเทศ เช่น Swedish ใช้ว่า ชาวสวีเดน Hungarian ใช้ว่า ชาวฮังการี Italian ใช้ว่า ชาวอิตาลี ยกเว้นชื่อที่ใช้มานานแล้ว ได้แก่

ประเทศเยอรมนี	ใช้ว่า	...เยอรมัน	เช่น	ชาวเยอรมัน ภาษาเยอรมัน
ประเทศกรีซ	"	...กรีก	"	ภาษากรีก
ประเทศไอร์แลนด์	"	...ไอริช	"	ชาวไอริช
ประเทศเนเธอร์แลนด์	"	...ฮอลันดา	"	ชาวฮอลันดา ภาษาดัตช์
		หรือ....ดัตช์		

(๑๐)

ประเทศสวีเดน	ใช้ว่า	...สวีเดน	เช่น	ชาวสวีเดน
สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่				
และไอร์แลนด์เหนือ	”	...อังกฤษ	”	ชาวอังกฤษ
สหรัฐอเมริกา	”	...อเมริกัน	”	ชาวอเมริกัน

(๘) คำศัพท์ที่ใช้ตัวเน้นและมีเครื่องหมายดอกจัน (*) กำกับ ซึ่งปรากฏในคำอธิบายศัพท์ หมายถึง คำตั้งที่จะเก็บคำศัพท์เหล่านั้นไว้เพื่อเขียนคำอธิบายตามลำดับอักษร ยกเว้นชื่อประเทศบางประเทศที่รู้จักกันทั่วไป ซึ่งจะต้องเขียนคำอธิบายก็就不用ใช้ตัวเน้นและเครื่องหมายดอกจัน

๓. หนังสือที่ใช้ประกอบในการเก็บศัพท์และเขียนคำอธิบายศัพท์

สารานุกรมและพจนานุกรม

- Belchem, John and Price, Richard. eds. **A Dictionary of Nineteenth Century World History**. Oxford : Blackwell, 1994.
- Blake, Robert. ed. **Oxford Illustrated Encyclopedia vol 4 World History From 1800 to the Present Day**. Oxford : Oxford University Press, 1988.
- Briggs, Aaa. **Longman Dictionary of 20th Century Biography**. London : Longman, 1985.
- Brown, Archie. ed. **The Soviet Union A Biographical Dictionary**. London : Weidenfeld & Nicolson, 1990.
- Collier’s Encyclopedia**. New York : Macmillan, 1992.
- Dictionary of World History**. London : Thomas Nelson and Sons Ltd., 1973.
- Drexel, John. ed. **The Fact on File Encyclopaedia of the 20th Century**. New York : Facts on File Publication, 1991.
- Encyclopaedia of Americana**. 2000.
- Encyclopaedia of Britannica**. 1998.
- Europa Year Book 1998**.
- Funk and Wagnalls New Encyclopedia**. 1990.
- Jackson, George. ed. **Dictionary of the Russian Revolution**. New York : Greenwood Press, 1987.
- Kavanagh, Dennis. **A Dictionary of Political Biography**. New York : Oxford University Press, 1998.
- Kegan, John and Wheatcroft, Andrew. **Who’s Who in Military History from 1453 to the Present Day**. London : Routledge, 1996.
- Kenyon, J.P. ed. **A Dictionary of British History**. London : Pan Books, 1981.
- Langer, Wiliam L. comp. and ed. **An Encyclopedia of Work History**. 5th ed. Boston : Houghton Mifflin Company, 1972.
- McCrea, Barbara P., Plano, Jack C. and Klein, George. eds. **The Soviet East European Political Dictionary**. Oxford : Clio Press, 1984.

- Palmer, Alan W. **The Penguin Dictionary of Modern History 1989-1945**. 2nd ed. Harmondsworth : Penguin, 1983.
- _____. **The Penguin Dictionary of Modern History 1900-1978**. Harmondsworth : Penguin, 1979.
- _____. **Who's Who in World Politics from 1860 to the Present Day**. London : Routledge, 1996.
- Robbins, Kieth. ed. **The Blackwell Biographical Dictionary of British Political Life in the Twentieth Century**. Oxford : Blackwell, 1990.
- Shukman, Harold. ed. **The Blackwell Encyclopedia of the Russian Revolution**. Oxford : Basil Blackwell, 1988.
- Snyder, Louis L. **Encyclopedia of the Third Reich**. London : Blandford, 1989.
- Soman, Kathryn Knox. ed. **Concise Dictionary of Great 20th Century Biographies**. New York : Gramercy Books, 1997.
- Stevenson, John. ed. **The Columbia Dictionary of European Political History Since 1914**. New York : Columbia University Press, 1992.
- Teed, Peter. **Dictionary of the Twentieth Century History 1914-1990**. Oxford : Oxford University Press, 1992.
- The Encyclopaedia of Modern History**. London : Hamlyn Publishing Group Ltd., 1978.
- The Guinness History Fact Book**. London : Guinness Publishing, 1994.
- White, Stephen. ed. **Political and Economic Encyclopaedia of the Soviet Union and Eastern Europe**. London : Longman, 1990.
- Wilson, Andrew and Bachkatov, Nina. ed. **Russia and the Commonwealth A to Z**. New York : Harper Perennial, 1992.

หนังสือ

- Aldcroft, Derek H. **The European Economy. 1914-1980**. London : Croom Helm, 1980.
- Arnold-Baker, Charles. **The Companion to British History**. 2nd ed. London : Routledge, 2001.
- Arnstein, Walter L. **Britain Yesterday and Today : 1830 to the Present**. Lexington : D.C. Heathand Co., 1988.
- Berghahn, V.R. **Germany and the Approach of War in 1914**. New York : St. Martin's Press, 1973.
- Bracher, Karl Dietrich. **The German Dictatorship**. Tr. By Jean Steinberg. New York : Praeger Publishers, 1970.
- Breunig, Charles. **The Age of Revolution and Reaction, 1989-1850**. New York : W.W. Norton Company, Inc., 1970.
- Bruun, Geoffrey. **Europe and the French Imperialism 1799-1814**. New York : Harper Torchbooks, 1938.
- Carr, William. **A History of Germany 1815-1945**. 2nd ed. London : Edward Arnold, 1979.
- Craig, Gordon A. **Germany 1866-1945**. Oxford : Clarendon Press, 1978.
- _____. **Europe Since 1815**. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1966.
- Crankshaw, Edward. **Bismarck**. New York : The Viking Press, 1981.

- Crouzet, Maurice. **The European Renaissance since 1945**. London : Thames and Hudson, 1986.
- Eyck, Erich. **Bismarck and the German Empire**. New York : W.W. Norton & Company, 1958.
- Fasel, George. **Modern Europe in the Making from the French Revolution to the Common Market**. New York : Dodd, Mead and Company, 1974.
- Ferro, Marc. **The Great War 1914-1918**. Tr. By Nicole Stone. London : Routledge & Kegan Paul, 1973.
- Fulbrook, Mary. **A Concise History of Germany**. Cambridge : Cambridge University Press, 1990.
- Gilbert, Felix. **The End of the European Era, 1890 to the Present**. 3rd ed. New York : W.W. Norton & Company Inc., 1984.
- Gilbert, Martin. **A History of the Twentieth Century. 1900-1933**. vol. I. New York : Harper Collins, 1997.
- Hale, Oron J. **The Great Illusion 1900-1914**. New York : Harper Torchbooks, 1971.
- Havighurst, Alfred F. **Twentieth-Century Britain**. New York : Harper and Row, 1962.
- Hayes, Carlton J.H. **A Generation of Materialism 1871-1900**. New York : Harper Torchbooks, 1941.
- Joll, James. **Europe Since 1870**. Bungay, Suffolk : Richard Clay Ltd., 1976.
- Kegan, Donald, Ozment, Steven and Turner, Frank M. **The Western Heritage**. 2nd ed. New York : Macmillan Publishing C. Inc., 1983.
- Kershaw, Ian. **The Nazi Dictatorship : Problems and Perspectives of Interpretation**. Baltimore : Edward Arnold, 1985.
- Langsan, Walter Consuelo and Mitchell, Otis c. **The World since 1919**. 8th ed. New York : The Macmillan Company, 1971.
- Lissagaray, P.O. **History of the Paris Commune of 1871**. London : New Park Publications, 1978.
- Litchheim, George. **Europe in the Twentieth Century**. London : Sphere Books, 1976.
- Macmilan, James F. **Dreyfus to De Gaulle : Politics and Society in France 1899-1969**. London : Edward Arnold, 1985.
- May, Arthur. **Europe since 1939**. New York : Holt Rinehart and Winston, 1966.
- Mayne, Richard. **Postwar the Dawn of Today's Europe**. London : Thame and Hudson, 1983.
- Mazower, Mark. **Dark Continent Europe's Twentieth Century**. New York : Alfred A. Knopf, 1999.
- Medlicott, W.N. **Bismarck and Modern. Germany**. New York : Harper & Row Publishers, 1965.
- Munholland, J. Kim. **Origins of Contemporary Europe 1880-1914**. New York : Harcourt, Brace & World, Inc.
- Palmer, R.R. and Colton, Joel. **A History of the Modern World since 1815**. 6th ed. New York : McGraw Hill, 1983.
- Radenkova, Petra. **Georgi Dimitrov : A Short Biography**. Sofia : Sofia Press, 1987.
- _____.ed. **Memories of Georgi Dimitrov**. Sofia : Sofia Press, 1982.
- Remak, Joachim. **The Origins of World War I 1871-1914**. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1967.

(©m)

บัญชีศัพท์

A

Abdication Crisis (1936)
 Abyssinian Wars
 Action Française
 Acton, John Emerich Edward Dalberg, Baron
 Addington, Henry, Viscount Sidmouth
 Adenauer, Konrad
 Afghan Wars
 Aix-la-Chapelle (Aachen), Congress of
 Akselrod, Pavel Barisovich
 Alabama Dispute
 Alamein, Battles of El-
 Åland Islands
 Albania, Republic of
 Albert I
 Albert II
 Alekseyev, Mikhail Vasilyevich
 Alexander I
 Alexander II
 Alexander III
 Alexandra Feodorovna
 Alexandria
 Alexei Nikolayevich, Tsarevich
 Alfonso XIII
 Algeciras Conference
 Algerian War
 Allenby, Edmund Henry Hynman
 Alsace-Lorraine
 Amiens, Treaty of
 Anarchism
 Anastasia
 Andorra, Principality of
 Andrásy, Gyula Count
 Andropov, Yuri Vladimirovich
 Anglo-American War of 1812-1814

Anglo-French Entente; Entente Cordiale (1904)
 Anglo-Russian Entente
 Annan, Kofi
 Anti-Clericalism
 Anti-Comintern Pact
 Anti-Corn Law League
 Anti-Semitism
 Appeasement Policy
 Ardennes Offensive
 Armand, Inessa Feodorovna
 Armed Neutrality
 Armenia, Republic of
 Armistice
 ASEM I; The First of Asia-Europe Meeting (1996)
 Asquith, Herbert Henry
 Atatürk, Mustapha Kemal
 Atlantic, Battle of The
 Atlantic Charter
 Attlee, Clement Richard
 Ausgleich
 Austerlitz
 Austria-Hungary; Austro-Hungarian Empire
 Austrian Empire
 Austrian State Treaty
 Austria Republic
 Austro-Hungarian Empire
 Axis, Rome-Berlin

B

Babeuf, François
 Bach System
 Badoglio, Pietro
 Bagehot, Walter
 Bakunin, Mikhail Alexandrovich

